

LIETUVOS POLICIJOS PROFESINĖ SAJUNGA
LIETUVOS TEISĖSAUGOS PAREIGŪNŲ FEDERACIJA
LIETUVOS RESPUBLIKOS IKITEISMINIO TYRIMO ĮSTAIGŲ PROFESINĖ SAJUNGA
VILNIAUS APSKRITIES IKITEISMINIO TYRIMO ĮSTAIGŲ PROFESINĖ SAJUNGA

Lietuvos Respublikos Seimo
Mišriai seimo narių grupei

KREIPIMASIS

**DĖL LINO PERNAVO KANDIDATŪROS Į LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ
TYRIMŲ TARNYBOS DIREKTORIAUS PAREIGAS**

2023-05-08 Nr. LP5-s- 68.(23)

Jo ekscelencija Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda 2023-05-04 dekretu Nr. 1K-1323 pateikė Lietuvos Respublikos Seimui pritarti Lino Pernavo skyrimui Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi. Lietuvos Respublikos Prezidento Kanceliarijos išplatintame pranešime teigiama, jog Linas Pernavas įgyvendino policijos modernizavimo pokyčius, jo darbai kalba patys už save, per tarnybos laikotarpį jis įrodė savo lojalumą ir atsidavimą valstybei, o jo reputacija patvirtina tinkamumą eiti vadovo pareigas.

Lietuvos policijos profesinė sąjunga, Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacija, Lietuvos Respublikos ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga, Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinė sąjunga (toliau – Profesinės sąjungos), kurios vienija policijos pareigūnus iš visų policijos įstaigų, negali likti nuošalyje, kai į tokias aukštas svarbios institucijos pareigas siūlomas asmuo, kuris padarė labai daug žalos policijai vykdydamas policijos reformą. Visiškai neaišku, kodėl Lietuvos Respublikos Prezidentūra klaidina tiek Lietuvos Respublikos Seimą, tiek visuomenę teigdama, jog Lino Pernavo darbai kalba patys už save.

Prevenčinės funkcijos sunaikinimas

Lino Pernavo vadovavimo policijai laikotarpiu vykdyta reforma iš esmės sunaikino prevencijos funkciją. Po reformos nebeliko apylinkės inspektorių, kurie kone idealiai žinodavo savo aptarnaujamą teritoriją, žinodavo visus asmenis, linkusius daryti nusikalstamas veikas ar kitus teisės pažeidimus, žinodavo nelegalios prekybos taškus, todėl ikiteisminio tyrimo ar administracinės teisenos vykdymas buvo žymiai efektyvesnis ir greitesnis. Po reformos taip pat nebeliko ir nepilnamečių reikalų inspektorių, kurie efektyviai dirbo su nepilnamečiais asmenimis. Galbūt šiuo

metu nebūtų tokia opi elektroninių cigarečių problema, narkotinių medžiagų platinimo mastai švietimo įstaigose, taip pat geriau sprendžiamos kitos su nepilnamečiais susijusios problemos.

Lino Pernavo pagrindinis reformos tikslas buvo visus pareigūnus paversti universaliais policininkais. Tyrėjams buvo nustatytos papildomos funkcijos, t. y. patruliavimas bei reagavimas į įvykius, su tikslu, kad kuo daugiau pareigūnų būtų matoma gatvėje, greitetų reagavimo į įvykius greitis, tačiau tokios priemonės visiškai neveikė prevenciškai, kadangi nusikalstamumas nesumažėjo. Sunkių ir labai sunkių nusikaltimų skaičius didėjo. Panaikinus apylinkės ir nepilnamečių reikalų institutą bei atsisakius policijos nuovadų policiją buvo atitolinta nuo gyventojų, todėl policijos paslaugos tapo sunkiau prieinamos gyventojams, kas galimai įtakojo nusikalstamumo augimą bei kitas sunkias pasekmes.

Ikiteisminių tyrimų kokybė

Vykdant reformą ypatingai išryškėjo Lino Pernavo negebėjimas bendradarbiauti su kitomis institucijomis. Ypatingai tas pasakytina apie bendradarbiavimą su Lietuvos Respublikos generaline prokuratūra dėl ikiteisminių tyrimų atliekančių pareigūnų funkcijų keitimo. 2017 metais tuometinis Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras Evaldas Pašilis informavo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją, jog po policijos reformos pastebima pareigūnų, atliekančių ikiteisminius tyrimus, kvalifikacijos stoka, nes ilgametę patirtį turėję ikiteisminio tyrimo pareigūnai perėjo dirbti į apskričių vyriausiuosius policijos komisariatus arba pasinaudodami galimybe gauti iškeitinę išmoką paliko tarnybą (tarnybą paliko virš 1500 pareigūnų). Naujai priimami pareigūnai nesugeba tinkamai atlikti pirminių ikiteisminio tyrimo veiksmų, kurie ir lemia, ar tinkamai bus atskleista nusikalstama veika. Tame pačiame rašte generalinis prokuroras atkreipė dėmesį į tai, kaip Lietuvos policijos generalinis komisaras po reformos bandė dirbtinai didinti ikiteisminių tyrimų rezultatyvumą, t. y. prioritetu buvo laikomos bylos dėl smurto artimoje aplinkoje bei vairavimo transporto priemonę apsvaigus nuo alkoholio. Tokio pobūdžio ikiteisminiai tyrimai pasireiškia tuo, jog visais atvejais yra žinomas įtariamasis, jis yra nustatomas įvykio vietoje, todėl jas atskleisti yra labai nesunku. Tuo tarpu ikiteisminių tyrimų kokybė dėl kitų nusikalstamų veikų (pvz. vagystės, plėšimai, sukčiavimai) pastebimai suprastėjo. Tam įtakos turėjo kriminalinės policijos padalinių panaikinimas teritoriniuose policijos komisariatuose.

Generalinė prokuratūra konstatavo, kad po reformos yra pastebimas pareigūnų tarpusavio veiksmų nesuderinamumas, kadangi dažniausiai pirminius veiksmus atlieka reagavimo padalinio pareigūnai, o po to medžiaga yra perduodama veiklos padalinių pareigūnams, pakankamai dažnai

kyla problemų, kurio padalinio pareigūnai turi atlikti svarbius procesinius veiksmus (pvz. kreiptis į teismą dėl kardamosios priemonės taikymo).

Kriminalinės žvalgybos funkciją perkėlus iš teritorinių policijos komisariatų į vyriausiuosius policijos komisariatus, sumažėjo nusikalstamų veikų išaiškinamumas, kas buvo pasiekta manipuliuojant statistikos duomenimis. Taip pat suprastėjo medžiagų dėl atsisakymų pradėti ikiteisminį tyrimą ir pačių nutarimų atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą kokybė. Kriminalinė žvalgyba labiau nuo apskrities vyriausiojo policijos komisariato nutolusiuose teritoriniuose komisariatuose yra praktiškai nevykdoma (tiek dėl kriminalinės žvalgybos pareigūnų nebuvimo, tiek teritorijos nežinojimo, gyventojų nepažinimo).

Taip pat labai svarbi priežastis dėl ženklus ikiteisminio tyrimo kokybės suprastėjimo buvo ženklus darbo krūvio padidėjimas, kurį tiesiogiai lėmė papildomų funkcijų priskyrimas, pareigūnų skaičiaus sumažėjimas. Darbo krūvis lėmė ir didesnę ikiteisminio tyrimo trukmę. Pati blogiausia padėtis buvo ir išliko didžiuosiuose miestuose, kuriuose ir prieš reformą krūviai buvo labai dideli. Ikteisminiai tyrimai, kuriuose nėra nustatyti įtariamieji, tuometės policijos vadžios nurodymu buvo atliekami labai formaliai. Siekiant dirbtinai sumažinti darbo krūvį ir pateisinti reformos viešai deklaruojamus tikslus buvo sukurtas naujas įrankis leidžiantis netirti didžiosios dalies nusikalstamų veikų.

Neskaidrus finansų naudojimas

Lietuvos policijai vadovaujant Linui Pernavui darbo užmokesčio fondo lėšos buvo naudojamos kitoms reikmėms – prekių ir paslaugų pirkimui. Per 2016-2017 metus 12 mln. eurų iš sutaupyto darbo užmokesčio fondo lėšų buvo panaudota kitoms reikmėms, nors esant ypatingai dideliems darbo krūviams priemokos už padidėjusį krūvį pareigūnams nebuvo mokamos. Iš vidaus reikalų ministerijos pastabų dėl netinkamo darbo užmokesčio fondo lėšų naudojimo sulaukęs Lietuvos policijos generalinis komisaras Linas Pernavas jokių išvadų nepadarė. Be to, galima teigti, kad jis teigdavo melagingą informaciją kitoms institucijoms, teigdamas, jog tinkamam policijos funkcijų atlikimui trūksta darbo užmokesčio fondo lėšų.

Vadovaujant Linui Pernavui buvo vykdoma darbo užmokesčio programa *Programa 1000*, kurios tikslas buvo kelti darbo užmokestį policijos pareigūnams, tačiau darbo užmokestis buvo keliamas tik dėl to, kad pareigūnų darbo krūviai smarkiai padidėjo, taigi buvo mokama už viršvalandžius, darbą poilsio dieną, darbą naktimis, taip pat mokamos priemokos už papildomą darbą ar padidėjusį krūvį. Nors buvo sutaupyta daugiau nei 12 mln. Eurų, jie nebuvo panaudoti keliant policijos pareigūnų pareiginės algos koeficientą. Pabrėžtina, kad darbo užmokesčio didinimas per

priedų ir priemokų mokėjimą, neigiamai veikė pareigūnų valstybinių pensijų dydžius, kadangi valstybinės pensijos buvo apskaičiuojamos ne pagal vidutinį darbo užmokestį, o pagal pareiginę algą, kurios generalinis komisaras pareigūnams nedidino.

Socialinio dialogo vengimas. Trukdymas profesinių sąjungų veiklai

Dėl policijoje veikiančių profesinių sąjungų aktyvių veiksmų bandant įtakoti vykdomą reformą, policijos problemų viešinimo Linas Pernavas buvo priešiška nusiteikęs prieš socialinius partnerius. Nerengdavo informavimo ir konsultavimo procedūrų, nederindavo vidinių teisės aktų, nekreipdavo dėmesio į profesinių sąjungų pasiūlymus.

Savo kadencijos pabaigoje Linas Pernavas nusprendė susidoroti su policijoje veikiančiomis profesinėmis sąjungomis. Visiems yra žinoma, kad profesinės sąjungos yra ne pelno siekiančios organizacijos, kurių vienintelis pragyvenimo šaltinis yra jų narių nario mokestis. Kiekvienas narys, stodamas į profesinę sąjungą, gali pateikti darbdaviui prašymą iš jo darbo užmokesčio išskaičiuoti nario mokestį ir jį pervesti profesinei sąjungai.

2019 metais Linas Pernavas inicijavo darbdaviui teikiamų prašymų išskaičiuoti nario mokestį formos pakeitimą, pagal kurį tokie prašymai turi būti pateikti per policijos savitarnos portalą. Būtų suprantama, kad formos reikalavimas būtų taikomas naujai į profesines sąjungas stojantiems policijos pareigūnams, tačiau Lietuvos policijos generalinis komisaras nusprendė, kad jau pareigūnų raštiškai pateikti prašymai nebegalioja ir jie turi iš naujo pateikti prašymus išskaičiuoti nario mokestį iš darbo užmokesčio. Tokie veiksmai lėmė, kad policijoje veikiančios profesinės sąjungos negavo nario mokestio ne vieną mėnesį, o bandymai kalbėtis su generaliniu komisaru net ir tarpininkaujant vidaus reikalų ministrui buvo bevaisiai. Nario mokestis profesinėms sąjungoms buvo sumokėtas tik naujojo policijos generalinio komisaro Renato Požėlos dėka.

2018 metais profesinės sąjungos džiaugėsi naujuoju socialinio dialogo lygiu, t.y. kai socialiniai partneriai gali susitarti ir nacionaliniu lygmeniu pasirašius nacionalinę kolektyvinę sutartį, tačiau 2019 metais jai įsigaliojus policijos generalinis komisaras nusprendė, kad policijos įstaigų darbuotojams ji nebus taikoma ir nebuvo taikoma iki jo kadencijos pabaigos.

Profesinės sąjungos nuomone, toks Lino Pernavo požiūris į profesines sąjungas negali būti suprantamas teisinėje valstybėje. Absoliučiai visi mūsų partneriai iš vakarų liko pasibaisėję tokiu požiūriu, kuris turbūt gali būti pateisinamas nebent šalyje agresorėje ar jos satelituose.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba nusipelnė, kad jai vadovautų kompetentingas ir modernus vadovas. Buvusiam generaliniam komisarui Linui Pernavui, kaip vadovui, nepakako įžvalgų tinkamai suvaldyti reformą ir tai privedė prie pareigūnų žūčių. Profesinės sąjungos nuomone,

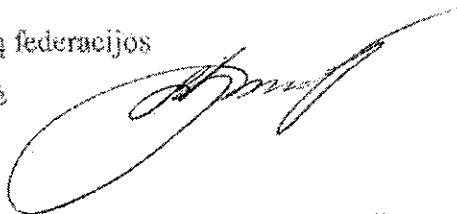
Linas Pernavas negali užimti tokių svarbių pareigų. Lietuvos policija iki šiol jaučia neigiamus padarinius, kuriuos lėmė, kaip teigiama prezidentūros pranešime, Lino Pernavo darbai, kurie kalba patys už save. Lietuvos Respublika neturi tokios prabangos, kad dar viena teisėsaugos institucija būtų nustekenta, iš jos pabėgusių geriausių specialistai, todėl raginame nepritarti Lino Pernavo kandidatūrai į LR specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus pareigas.

Pagarbiai,

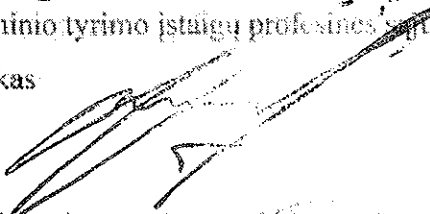
Lietuvos policijos profesinės sąjungos
Pirmininkė Roma Katinienė

Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacijos
Pirmininkė Loretta Soščekienė

Lietuvos Respublikos ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinės sąjungos
Pirmininkas Kęstutis Pauliukas

Vilniaus apskrities ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinės sąjungos
Pirmininkas Vitalijus Jagminas

